

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Kasteeldomein Lacourt

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel: Kasteeldomein Lacourt

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Zemst

Deelgemeente: Hofstade

Eeman, Dominique Ontwerper

Bron: Schepping: 2013-06-25

Bijwerken: 2018-03-26

URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134163>

Coördinaten: Breedte: 4.49325021679

Lengte: 50.9932261904

Primaire tekst

Villa uit 1934, omgeven door een landschappelijk park van 1 hectare 60 are, oorspronkelijk bijna 2 hectare, aangelegd omstreeks 1870.

Het landgoed van Louis de Meester de Tilbourg aan de noordrand van het gehucht Hofstade, tot 1869 een deel van Muizen, ligt aan de oorsprong van het huidige domein. Het wordt al afgebeeld op de Ferrariskaart (1771-1775) en het verschijnt in ongeveer dezelfde vorm circa 1820 op de Primitieve kadasterkaart: drie gebouwen en tegen de Tervuursesteenweg aan en een niet gespecificeerd piepklein gebouwtje, vermoedelijk een bakhuis. Het meest noordelijke gebouw, een langgerekt volume loodrecht op de steenweg, was de residentiële vleugel. Dit gebouw keek uit over een bijna 60 are grote tuin (perceel 239), 'hof' volgens het kadaster – in werkelijkheid wellicht een combinatie van 'nut en sier', want aansluitend bij de aanhorigheden was er een tweede tuinperceel (perceel 240bis), dat waarschijnlijk de echte moestuin was. Grootgrondbezitter de Meester had ongetwijfeld ambities. In 1843 liet hij op een akkerperceel ten zuiden van zijn landgoed een kerkje bouwen (op de plaats van de huidige kerk uit 1962), dat het jaar daarop tot parochiekerk werd verheven en ongetwijfeld de aanloop was tot de 'onafhankelijkheid' van Hofstade. Enkele jaren later werden de oude dienstgebouwen ten zuiden van het landhuis afgebroken en vervangen door één 40 m lang koetshuis.

Het parkje dat enkele jaren voor de Meesters dood op de eerste stafkaart (1864) wordt weergegeven, bleef beperkt tot het voormelde tuinperceel ten noorden van het landhuis. Het is pas onder zijn erfgenaam en eerste burgemeester van Hofstade, graaf Alfred Cornet d'Elzius de Peissant, dat het park in noordelijke en, vooral, in oostelijke richting zal worden uitgebreid, want Cornet had ook het kasteel Van den Nieuwenhuysen* en de landbouwgronden tussen de twee landgoederen aangekocht. Het landhuis werd rond 1885 gerenoveerd en vergroot. De stafkaart van 1892 geeft een vrij gedetailleerd beeld van het domein. De moestuin, uitgerust met een grote serre, lag ten oosten van het koetshuis. Het landhuis of kasteel lag aan de zuidrand van het landschappelijk park, dat bijna 2 hectare groot was. De kaart suggereert het ontsluitingspatroon van twee aaneengesloten, door rondwegen en bomen afgebakende open ruimten, dat nog min of meer behouden is. Van de oorspronkelijke boomgordels blijven nog drie bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') en een zomereik (*Quercus robur*) over. De open ruimten waren gestoffeerd met kleine boom- of struikmassieven. Het kasteel van Cornet was een sober, neoclassicistisch landhuis van drie naar boven toe verkleinende bouwlagen en zeven traveeën. Het schilddak was typisch 19de-eeuws, maar de lage aanbouw in de as van het kasteel, waarin vermoedelijk de keuken gevestigd was, verraadde zijn 18de-eeuwse (of oudere) oorsprong.

Het kerkhof met negentig soldatengraven rond de parochiekerk van het nabijgelegen Schiplaken (Boortmeerbeek-Hever), getuigt van de hevige gevechten die bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in de omgeving plaats hadden. Het kasteel van Cornet werd samen met dat van Schiplaken zwaar beschadigd, in dit geval door brand. De puinen werden rond 1930 volledig opgeruimd door de nazaten van Cornet en het nutsgedeelte (met het koetshuis en de vroegere moestuin) werd verkaveld voor woningbouw. Het park werd verkocht aan René Lacourt, een wijnhandelaar uit Willebroek. Lacourt liet in 1934 de huidige villa optrekken, een late herinnering aan de cottagestijl (complex dakvolume, erkerachtige uitbouwen, houten consolen onder sommige kroonlijsten, pseudovakwerk op de witgepleisterde bovenste verdieping), vermengd met traditionele elementen (speklagen in het baksteenmetselwerk, kloosterkozijnen, negblokken). De 'Villa All Right', zoals een steen in de straatgevel optimistisch aangeeft, bevindt zich in de westrand van het park, 80 m ten noorden van het gesloopte kasteel. Het merendeel van het huidige bomenbestand werd door Lacourt aangeplant volgens het landschappelijke patroon, dat zestig jaar eerder door Cornet werd bedacht. Het bestaat uit courante soorten: bruine beuk, zomereik, Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), tamme kastanje (*Castanea sativa*), grove den (*Pinus sylvestris*), zomerlinde en hangende zilverlinde (*Tilia platyphyllos*, *T. petiolaris*). Interessant is het massief schijnels (*Clethra alnifolia*) in het oostelijke gedeelte van het park. In een recent verleden werd de villa 'ingekaderd' naar ontwerp van tuinarchitect Dominique Eeman, met onder meer taxuskorven gevuld met *Hydrangea macrophylla* 'Annabel'.

Merkwaardige bomen (opnamen 24 juli 2003)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- 6. zomereik (*Quercus robur*) **349**
- 26. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **464**
- 28. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **448**

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2009

Titel Text: Park bij kasteel Lacourt

Grafische documenten

Recente omkadering van de villa All Right (Deneef, Roger, 27-03-2009, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het kasteel Lacourt of Villa All Right vanuit het rond 1870 aangelegde park, met oude bruine beuken op de voorgrond (Deneef, Roger, 24-07-2003, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Muizen (later Hofstade) art. 35, nrs. 3, 13, 61, 64, 186, 239.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Hofstade, art. 572 nrs. 24-34 en 75-81; art. 1063, nrs. 1-2, 19 en 44-45.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Hofstade 1887 nr. 8, 1931 nr. 6, 1933 nr. 9 en 1935 nr. 9 (bouw van de villa).

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Muizen (later Hofstade) 1849 nr. 1.

VER ELST A., *Ons Zemst, vroeger en nu*, Zaltbommel, Europese Bibliotheek, z.d., nr. 16.

Relaties

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1697>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121547>

Beknopte karakterisering

Datering: 18de eeuw, WO I, derde kwart 19de eeuw, eerste kwart 21ste eeuw, interbellum

Typologie: private parken, tuin- en parkbeplantingen, villa's (bouwkundig erfgoed)